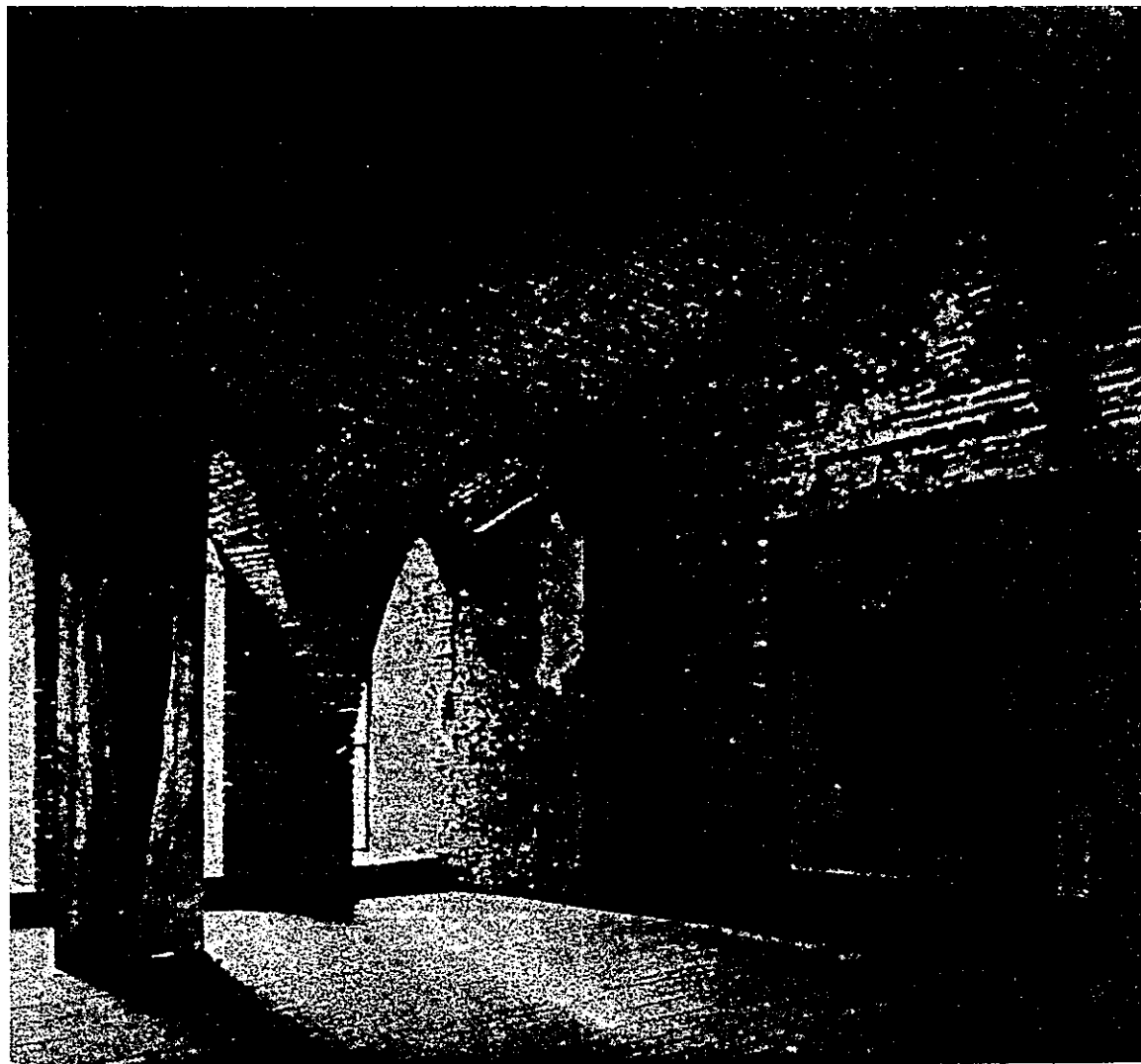

veșmînt de crai la curtea veche

anca vasiliiu

Ce amestec somptuos de materiale luxuriante, grele de aur și de sînge, și ce corозиuni spectaculoase — reîncărcînd ruinele palide cu rafinamentul echivoc al decreștitudinii, al suprafețelor sensibile ale obiectului arheologic patinat! Ce curios amestec de tobe și clopote, de fanfare stridente și procesiuni monodice, de larmă și reculegere, de violență și de subtilitate, de fastuos și de morbid, de sutane și scuturi, de credință și crime, de concupiscentă fanariotă și lirism oriental de Cîntarea Cîntărilor! Ce zare de cer și ce pămînt răscolit de neostenita împotrivire a timpului, într-o lume de Levant extins pînă la Novgorod, trecînd prin lunca înverzită a Dîmboviței și pe Podul Mogoșoaiei! Ce străluciri de pietre scumpe și ce veșminte de aur, cu poale de brocart, cu șaluri de Ispahan, cu samur și cu egrete, cu covoare de Samarkand, cu arămuri tîtărăști, coclițe și otrăvite! Ce splendidă etalare de materialități diverse și de efecte ale artificului miraculos, spectacular! Ce joc al aparențelor ce te face să confunzi, uimit și deconcertat, paramentul zidurilor vechi și apareiajul corodat de vreme al ruinelor cu igrasia simulată și cu mucegaiurile pictate pe suprafețe mari de pînză sau metal. Trompe l'oeil-uri scenografice desfășurate amplu, ca un veșmînt uriaș menit să reinvie pentru o clipă, din zvonuri efemere, din atmosferă și culoare, viața crăilor la Curtea Veche. O « scenografie » între « acum » și « atunci », « noi » și « ei » — acei principii lăudați în cronici și pastșele lor cu heraldici inventate la sfîrșit de secol și de ev.

Ștefan Râmniceanu lăsa să se vadă, prin încercarea sa expozițională celebrată de percutanta « punere în scenă » pe ruinele de la Curtea Veche, o intensă meditație asupra sorților istoriei noastre de răscruce între Orient și europenitate. Lăsa să transpară, în spațiile libere ce rămăneau între lucrările sale proiectate pe zidurile și bolțile vechi, o lume de sensuri ale locului care reinviau din juxtapuneri și perspective, prin suprapunerile menite să exalte atenția și să acutizeze simțurile observației vizuale și tactile înspre nu simpla recuperare formală a acestui monument dintr-un con de umbră nemeritată, ci înspre restaurarea prin el — prin acest loc voievodal — a unui întreg complex de semnificații pe care le au asemenea « locuri ale memoriei » unui neam. La legitimitatea gestului de inserție a artistului în acest spațiu era probată de o dublă recunoaștere: integrarea obiectelor într-o atmosferă cu efecte multiplu semnificante și exultanța spațiului însuși revitalizat, cistigînd o aură eroică, de factură postromantică. Amestecul de ziduri și culoare, de bolți și coifuri, porți și scuturi, lemn, ferecături și ancadramente — totul cu un iz medieval al locului, marcat de moștenirea Bizanțului tirziu, dar și de orientalismele mai noi, turco-levantine — părea menit să exprime nu doar una din cele mai profund fecunde direcții cunoscute în pictura românească a ultimelor decenii, ci și un înțeles propriu al lumii din care proveneau tiparele imagistice reluate în obiectele contemporane,

un înțeles al istoriei dintr-o perspectivă opusă discursivității cronologice, o perspectivă mai degrabă sintetică, cu vădită aplecare spre recuperarea conceptuală a valorilor, spre acea judecată a măririi și decadenței, a înălțimii spirituale și a limitelor tragice pe care le-a cunoscut istoria devenirii acestui loc, și a tuturor celor asemenea. Și poate tocmai de aceea este important de judecat contextual discursul plastic al lui Ștefan Râmniceanu, ca pe o pildă a scurgerii timpului, un postromantic « memento mori », à rebours față de toate încercările

muzeale de revitalizare a unor asemenea « sanctuare » la sfîrșitul unui veac prea adesea pozitiv și turistic.

Contextual, mai mult decît prin fiecare obiect în parte, ce-și avea transparente rapelurile sale formale în lumea postbizantină a medievalității românești, expoziția vădea suprapunerea cu infinite reverberații a mai multor straturi culturale care își răsfrîngeau unele altora țipare stilistice saturate de atmosfera și de spiritul ultimelor secole din istorie. Dar dialogul nu se purta direct, în ciuda

